

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra ANGST

Citation: Knudsen, Jakob: "Martin Luther", i Knudsen, Jakob: *Martin Luther*, 1915, s. 199.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj09val-shoot-idm139983000647920/facsimile.pdf> (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Martin Luther

noget at spørge mig om, Magister Martin; siig det kun uden alle Omsvøb, saa godt I kan.»

Martin nævnede saa det om Naaden og Sandheden, om Fremgangen — og om Fuldkommenheden, der jo virkelig skulde naaes.

«Vi maa stole paa,» sagde Staupitz straks, «at der bliver det bedste af os, som *kan* blive af os — med den Natur, hver af os har, og den Opdragelse vi har faaet — naar vi lever sanddru i Guds Samfund af hans Naade. Vi selv skal ikke see Væksten. Vi stoler jo ogsaa paa, at Frø-kornet groer og naaer sin Modenhed, naar vi har lagt det, hvor det skal være: i den gode Jord. Det duer ikke at see efter, om det groer.»

«Men Væksten kan dog ødes?» sagde Martin.

«Ingen af os skal prøve paa at see sig selv i Nakken!» svarede Staupitz. «Vi skal see fremad, tro og haabe!»

Saa sagde han Farvel med det samme. — —

Om Aftenen blev der bragt en Seddel ind til Martin i hans Celle, som Generalvikaren havde efterladt: heri stod, at Martin maatte ikke gaa og gruble i denne Tid; han skulde arbejde regelmæssigt og med Iver, — maaskee studere Mystikernes Skrifter og den hellige Augustinus.

Paa en Maade syntes Martin det var fuldt tilfredsstillende, hvad Staupitz havde sagt om den skjulte Vækst. Men — det gav jo ikke Sikkerhed. Han syntes selv, det var Synd: — men han *kunde* ikke opgive at faa fuldkommen Sikkerhed, — han vidste sletingen Ting om sig selv og sin evige Fremtid, naar han ikke fik fuld Sikkerhed. — Han begyndte endogsaa at undres over, hvordan Staupitz's tidligere Ord om Sandhed og Naade havde kunnet bringe ham en saa vidunderlig Trøst, for der var jo egentlig hellerikke dérmed sagt noget bestemt om Sikkerhed, om Salighedens Vished.

I Uro, i Angst for, at selve hans Natur skulde være saa ødelagt og forvendt, saa han overhovedet aldrig *kunde* naa til Fred, — gav han sig, efter Staupitz's Ordre, til at læse anspændt, studere de berømte, mystiske Skolastikere Johannes Gerson og Bonaventura — — — Og hér stod han pludselig Ansigt til Ansigt med de vildeste Theorier om Guds Forudbestemmelse af Menneskenes evige Skjæbne.

Mente da Staupitz det samme? — Nej, nej, det kunde

han jo ikke! — Men den hellige Augustinus selv — hvad sagde han? — Det var første Gang, han saae Augustins Prædestinations-Lære, — og den *kunde* jo ikke være mere forfærdende, end den viste sig at være!

Da gled alt Fodfæste bort under Martin — den gamle, svimlende Rædsel var atter over ham, — det var endogsaa, som om Stedet forflygtigedes — han var ikke i Erfurt — men i Magdeburg — han lugtede Floddyndet, naar Elbens Vand stod lavt — — aa, det stank af evig Fordømmelse! — —

Men det drog efter sig Mindet om det friske, kolde Vand, han drak i sin Feber den Gang — — og straks efter erindrede han, ja, han fornåm sin egen Bøn hér i denne Celle, da han kom fra den store Samtale med Staupitz — — han begyndte selv at bede *nu*, inden han vidste af det. Og da — — steg der et Mod i ham, ligesaa mægtigt som Evigheden, syntes han, mægtigere end Rædselen, — Gud var hos ham i dette Mod!

Var han ikke uovervindelig nu? — Han skammede sig, at han havde kunnet lade sig overmande af Angsten igjen. Nej, aldrig vilde han vide af Trældomsfrygten mere, aldrig stille Gud Betingelser, aldrig forlange Sikkerhed for sin Salighed! aldrig! aldrig! thi da kom Angsten! — — Gud alene! Gud alene! Hér, hér var Gud i dette salige Øjeblik, og han i Gud! — — aldrig forlange andet end dette eneste! — Gud alene og for hans egen Skyld. Alt andet var Egenkærlighed og Angst. Om Gud saa havde forudbestemt ham til evig Pine i Helvedes Ild — ja! — *nu*, *hér* var Gud, og han var i Gud! — al anden Tanke var Trældomsfrygt og Egenkærlighed!

O, Hjerte mit,
fly bort, didind!
synk hen i Gud!
Alt, hvad jeg er,
synk i den bundløst dybe Strøm!
Flyer jeg fra Dig,
Du møder mig,
taber jeg mig,
jeg finder Dig,
Du Skat, som over alting er!

Ja, nu vidste han det, nu var han uovervindelig! nu kunde Angsten blot komme! Alt, hvad den skulde leve